

8. SINIF TÜRKÇE @LGSTURKCEİDRİSHOCA 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI

ADI SOYADI: SINIFI / NO: /
PUAN:

T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

SORU 1 (T.8.3.6): "Dedem her zaman, 'Ağaç yaşken eğilir,' derdi. Bu yüzden eğitimimize çok küçük yaşlarda başladım. Bizim için elini taşın altına koymaktan hiç çekinmedi. Zaman zaman yorulduğunu görsek de 'Zahmetsiz rahmet olmaz,' diyerek yoluna devam etti. Onun bu çabaları sayesinde hepimizin yüzü güldü."
Metinde geçen deyim ve atasözlerini bularak metne kattıkları anlamları yazınız.

- Deyim:.....

-Anlamı (Tahminim):

- Deyim:.....

-Anlamı (Tahminim):

- Atasözü:.....

-Anlamı (Tahminim):

- Atasözü:.....

-Anlamı (Tahminim):

T.8.3.8. Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.

SORU 2 (T.8.3.8): Aşağıda numaralanmış cümlelerde yer alan anlatım bozukluklarının nedenlerini karşılarındaki boşluklara yazınız.

- I. Öğretmenimiz bize her zaman güvenir ve sonuna kadar desteklerdi. (.....)

- II. Hiçbiri bu zorlu görevi kabul etmek istemedi, sürekli bahaneler üretti. (.....)

- III. Sabah erkenden uyanılıp güzel bir kahvaltı yaptık. (.....)

- IV. Dün akşamki kutlama yemeğine sadece ben ve kardeşim katılmıştı. (.....)

- V. Yeni gelen komşularını çok sevdiler, kısa sürede sıcak bir bağ kurdular. (.....)

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

SORU 3 (T.8.3.14): "I. Dünya Savaşı'nın en çetin cephelelerinden biri olan Çanakkale, sadece bir askerî savunma hattı değil, aynı zamanda bir milletin var olma mücadelesinin en somutlaştığı yerdir. 1915 baharında, dönemin en güçlü donanmaları Boğaz'ın serin sularına dayanırken, karşılarında sadece kısıtlı cephaneye sahip ama inancı tam bir ordu buldular. Nusret Mayın Gemisi'nin gecenin karanlığında Boğaz'a döşediği mayınlar, denizin altındaki sessiz muhafızlar gibi düşman zırhlılarını bekliyordu. Seyit Onbaşı'nın o insanüstü gayretle sırtlandığı top mermisi, sadece bir mekanizmayı ateşlemekle kalmamış, koca bir ulusun kaderini yeniden yazmıştır. Bu savaş, teknik üstünlüğün her zaman galibiyet getirmediğini, insan iradesinin ve vatan sevgisinin çelikten daha güçlü olduğunu tüm dünyaya kanıtlamıştır." **Bu metne göre Çanakkale Cephesi'ni diğer savaşlardan ayıran ve tüm dünyaya kanıtladığı o büyük tarihsel gerçek nedir? Yazınız.**

T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirler.

SORU 4 (T.8.3.20): "Eski bir konak bahçesinde, sonbaharın hüznüyle sararan yapraklar arasında dolaşan yaşlı İhsan Bey, cebinden çıkardığı ahşap işlemeli anahtarla paslı kapıyı açmaya çalışıyordu. Burası, onun çocukluğunun en masum günlerinin geçtiği, şimdilerde ise sessizliğe bürünmüş dede yadigârıydı. Tam o sırada uzaklardan acı bir tren düdüğü duyuldu. Bu ses, onu yıllar öncesine, o kapıdan son kez çıkıp kasabadan ayrıldığı o yağmurlu kış sabahına götürdü. Bahçe duvarının üzerine tünemiş bir karga, İhsan Bey'in bu dalgın anını bölercesine yüksek sesle öttü. Kapı gıcırtyla aralandığında, içeriden süzülen hafif toz bulutu, zamanın bu evde nasıl donup kaldığının en büyük şahidiydi." **Metindeki hikâyeye unsurlarını (olay, yer, zaman, şahıs kadrosu) detaylı olarak aşağıya yazınız.**

Olay: _____
Yer: _____
Zaman: _____
Şahıs Kadrosu: _____

T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

SORU 5: "Teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte bilgiye ulaşmak saniyelerimizi alıyor. Ancak bu 'hız' kavramı, bilginin derinliğini ve kalitesini çoğu zaman olumsuz etkiliyor. Eskiden saatlerce kütüphane raflarında araştırma yapan, bir konuyu farklı kaynaklardan okuyarak sentezleyen öğrenciler, şimdilerde arama motorlarının sunduğu ilk birkaç satırla yetiniyorlar. Bu durum, eleştirel düşünme becerilerinin körelmesine, sabırsız bir okur kitlesinin oluşmasına ve bilginin çok çabuk tüketilip unutulmasına yol açıyor. Üstelik doğruluğu teyit edilmemiş pek çok içerik, internet okyanusunda gerçekmiş gibi elden ele dolaşiyor. Uzmanlar, derinlemesine okuma alışkanlığının sadece bilgi edinmek için değil, aynı zamanda beynin analitik düşünme merkezlerini canlı tutmak için de hayati öneme sahip olduğunu vurguluyor." **Bu metinden hareketle "hızlı bilgi tüketiminin" yol açtığı olumsuzlukları tespit ederek en az üç madde yazınız.**

Cevap: _____

T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.

SORU 6: "İnsan doğası gereği hep bir arayış içindedir. Kimi mutluluğu uzak diyarlarda arar, kimi ise hemen başucundaki bir kitabın sayfalarında. Bence mutluluk, ulaşılması gereken bir zirve değil; tam da o zirveye tırmanırken hissettiğimiz yorgunluk ve heyecanın ta kendisidir. Kendi iç dünyamda yaptığım yolculuklarda hep şunu fark ettim: Dışarıda kopan fırtınalar ne kadar şiddetli olursa olsun, eğer içimizdeki pencereleri sımsıkı kapatabilmişsek güvendedeyiz demektir. Bazen bir fincan kahvenin dumanında, bazen de yolda yürürken tanımadığım birine verdiğim selamda buluyorum o içsel huzuru. Kim bilir; belki de hayat, sadece bu küçük anların toplamından ibarettir."

- Yukarıdaki metin (*deneme, makale, fıkra, destan, anı, gezi yazısı vb.*) türlerinden hangisine aittir?
- Yazarın anlatım tutumunu göz önünde bulundurarak seçtiğiniz türün nedenini açıklayınız.

Metin Türü: _____

Nedeni: _____

T.8.3.34. Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

SORU 7 (T.8.3.34): "Sanat eserleri, bir toplumun kültürel hafızasını ayakta tutan çelik kolonlar gibidir; onlar çürürse bina da çöker. Edebiyattan mimariye, resimden müziğe kadar uzanan bu geniş yelpazede, geçmişin izlerini günümüze taşıyan birçok unsur bulunur. Mimar Sinan'ın asırlara meydan okuyan eserleri veya Dede Efendi'nin ruhumuzu dinlendiren besteleri, bu kültürel aktarımın en canlı yüzleridir. Eski dönemlerde sanat, daha çok usta-çırak ilişkisiyle usulca demlenirken günümüzde dijital dünyanın hızıyla anında tüketime sunulan bir nesneye dönüşmüştür. Ne yazık ki bu hız, sanatın o derinlikli yapısını sığlaştırıyor. Ünlü şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un da o çok bilindik eserinde dediği gibi: 'Mazisi yıkık milletlerin atisi de karanlık olur.' Bu nedenle köklerimizden kopmadan yeniyi üretmek zorundayız."

Yazar bu metinde düşüncesini inandırıcı kılmak için hangi "düşünceyi geliştirme yollarından" yararlanmıştır? Bulduğunuz yöntemleri, metinden kısa örnekler vererek yazınız.

Cevap: _____

T.8.3.34. Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

SORU 8 (T.8.4.19): Aşağıda verilen 4 farklı cümleyi; *yüklem*in yerine, *yüklem*in türüne, *anlamına* ve *yapısına* göre tek tek inceleyerek altlarına yazınız.

- **1. Cümle:** Gökyüzündeki kara bulutlar aniden dağılıverdi.

Yerine Göre:

Türüne Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

- **2. Cümle:** Sessiz değildi artık bütün sokaklar sen buralardan gidince.

Yerine Göre:

Türüne Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

- **3. Cümle:** Ne aradı beni bu zor günümde ne de bir mesaj attı bana.

Yerine Göre:

Türüne Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

- **4. Cümle:** Yağmur, bardaktan boşanırcasına öyle bir yağdı ki yollar çamurdan geçilmez hâle geldi.

Yerine Göre:

Türüne Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

T.8.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

SORU 9 (T.8.4.2 & T.8.4.16): Aşağıda verilen kurgusal konu başlığından yola çıkarak; özgün bir bakış açısıyla, giriş-gelişme-sonuç bölümlerine dikkat ederek kısa bir metin yazınız. Yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek metne en uygun başlığı belirleyiniz.

Konu: "Eğer ağızımızdan çıkan kelimelerin birer rengi olsaydı, sizin dünyanız en çok hangi renklere boyanırdı?"

.....

CEVAPLAR

CEVAP-1 (T.8.3.6.):

- Deyimler ve Anlamları:

1. **Elini taşın altına koymak:** Bir konuda sorumluluk üstlenmek

2. **Yüzü gülmek:** Sevinci yüzünden belli olmak, feraha kavuşmak

- Atasözleri ve Anlamları:

1. **Ağaç yaşken eğilir:** İnsanların küçük yaşlarda çok daha kolay eğitilebileceğini, iyi alışkanlıkların o yaşlarda kazanıldığını ifade eder.

2. **Zahmetsiz rahmet olmaz:** Sıkıntı, güçlük çekmeden iyi ve güzel işlerin başarmayacağını ifade eder.

CEVAP-2 (T.8.3.8.):

- I. Öğretmenimiz bize her zaman güvenir ve sonuna kadar desteklerdi.
(**Nesne Eksikliği** - *Kimi desteklerdi? "bizi" kelimesi eksik.*)

- II. Hiçbiri bu zorlu görevi kabul etmek istemedi, sürekli bahaneler ürettiler.
(**Özne-Yüklem Uyumsuzluğu / Olumluluk-Olumsuzluk** - *"Hiçbiri" olumsuz öznesinden sonra olumlu yargı için ikinci cümleye "herkes" veya "hepsi" öznesi getirilmeliydi.*)

- III. Sabah erkenden uyanılıp güzel bir kahvaltı yaptık.
(**Çatı Uyuşmazlığı** - *Fülimsi edilgen "uyanılıp", yüklem etken "yaptık" durumunda. "uyanıp" olmalıydı.*)

- IV. Dün akşamki kutlama yemeğine sadece ben ve kardeşim katılmıştı.
(**Özne-Yüklem Uyumsuzluğu / Kişi Bakımından** - *Ben ve kardeşim "biz" demektir, yüklem 1. çoğul şahıs eki alarak "katılmıştık" olmalıydı.*)

- V. Yeni gelen komşularını çok sevdiler, kısa sürede sıcak bir bağ kurdular.
(**Zarf Tamlayıcısı Eksikliği** - *Kiminle bağ kurdular? İkinci cümlede "onlarla" kelimesi eksik.*)

CEVAP-3 (T.8.3.14.):

Çanakkale Cephesi'ni diğer savaşlardan ayıran ve dünyaya kanıtladığı o büyük tarihsel gerçek; askerî ve teknik üstünlüğün, donanma gücünün tek başına galibiyet getirmeye yetmeyeceği; vatan sevgisinin, bağımsızlık inancının ve insan iradesinin en güçlü silahlardan ve çelikten bile daha üstün olduğudur.

CEVAP-4 (T.8.3.20.):

- **Olay:** Yaşlı İhsan Bey'in çocukluğunun geçtiği eski konağa gelmesi ve paslı kapıyı açmaya çalışırken duyduğu bir tren sesiyle yıllar öncesine, anılarına dönmesi.
- **Yer:** Eski bir konağın bahçesi / paslı kapının önü.
- **Zaman:** İçinde bulunulan an "sonbahar" mevsimidir. (Anılarında canlanan zaman ise geçmişteki yağmurlu bir kış sabahıdır.)
- **Şahıs Kadrosu:** Yaşlı İhsan Bey (Mekândaki karga da bir figür olarak kabul edilebilir).

CEVAPLAR

CEVAP 5 (T.8.3.25.):

Hızlı bilgi tüketiminin yol açtığı olumsuzluklar (yardımcı düşünceler) şunlardır:

- Sabırsız bir okur kitlesinin ortaya çıkması.
- Bilginin derinliğinin ve kalitesinin azalması.
- Edinilen bilgilerin çok çabuk tüketilip kısa sürede unutulması.
- Öğrencilerin araştırma ve eleştirel düşünme becerilerinin körelmesi.
- Doğruluğu teyit edilmemiş yanlış bilgilerin internette gerçekmiş gibi hızla yayılması.

CEVAP 6 (T.8.3.26.):

- **Metin Türü:** Deneme

- **Nedeni:** Yazar, "mutluluk" kavramı gibi evrensel bir konu üzerindeki tamamen kendi kişisel görüşlerini aktarmıştır. Herhangi bir şeyi kanıtlama amacı gütmeyen, kesin yargılara varmadan, samimi ve içten bir dille, âdeta kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi bir anlatım sergilemiştir.

CEVAP-7 (T.8.3.34.):

- **Benzetme:** Sanat eserleri, bir binayı ayakta tutan "çelik kolonlara" benzetilmiştir. (Örnek: "Sanat eserleri, bir toplumun kültürel hafızasını ayakta tutan çelik kolonlar gibidir...")

- **Örnekleme:** Sanat eserlerinin kültürel aktarım gücüne, somut isimler verilerek Mimar Sinan'ın eserleri ve Dede Efendi'nin besteleri örnek gösterilmiştir.

- **Karşılaştırma:** Eski dönemlerdeki yavaş ve usulca demlenen sanat üretim süreci ile günümüz dijital dünyanın anında tüketime dayalı hızlı sanat anlayışı karşılaştırılmıştır.

- **Tanık Gösterme:** Yazar, savunduğu düşünceyi inandırıcı kılmak için Mehmet Akif Ersoy'un sözünü alıntılararak onu şahit tutmuştur. (Örnek: "Mazisi yıkık milletlerin atisi de karanlık olur.")

CEVAP-8 (T.8.3.34.):

- 1. **Cümle:** Gökyüzündeki kara bulutlar aniden dağılıverdi.

Yerine Göre: Kurallı (Yüklem sonda) Türüne Göre: Fiil cümlesi (dağılıvermek)

Anlamına Göre: Olumlu Yapısına Göre: Tek yüklemlı (Basit) cümle

- 2. **Cümle:** Sessiz değildi artık bütün sokaklar sen buralardan gidince.

Yerine Göre: Devrik Türüne Göre: İsim cümlesi (sessiz idi)

Anlamına Göre: Olumsuz Yapısına Göre: İçinde fiilimsi bulunan (Birleşik) cümle
("gidince" zarf-fiili)

- 3. **Cümle:** Ne aradı beni bu zor günümde ne de bir mesaj attı bana.

Yerine Göre: Devrik Türüne Göre: Fiil cümlesi (aramak, atmak)

Anlamına Göre: Biçimce olumlu, anlamca olumsuz cümle Yapısına Göre: Bağlacı olan (Bağlı) cümle

- 4. **Cümle:** Yağmur, bardaktan boşanırcasına öyle bir yağdı ki yollar çamurdan geçilmez hâle geldi.

Yerine Göre: Kurallı Türüne Göre: Fiil cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Yapısına Göre: Bağlacı olan (Bağlı) cümle

CEVAP-9 (T.8.4.2. / T.8.4.16.):

Sevgili arkadaşlar,

Bu tarz metinlerdeki değerlendirme kriteri şudur: Bu soruda öğrencilerin konuya özgün ve yaratıcı bir bakış açısıyla yaklaşımları beklenir. Öğrencinin kullanmayı en çok sevdiği kelimelerin (örneğin sevgi sözcükleri, kızgınlık ifadeleri veya umut belirten kavramlar) kendisine hissettirdiği duyguları bir renkle (mavi, siyah, kırmızı vb.) eşleştirerek kurgulaması puanlanacaktır. Yazının giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşması, yazım-noktalama kurallarına uyumu ve anlatımın akıcılığı tam puan almak için temel ölçütlerdir

ÖRNEK METİN:

KELİMELERİN RENKLİ DÜNYASI

Ağzımızdan çıkan her kelimenin bir rengi olsaydı, benim dünyam kesinlikle umudun rengi maviye ve neşenin rengi sarıya boyanırdı. Gün içinde sıkça söylediğim "Teşekkür ederim" veya "Başarabilirsin" sözcükleri etrafıma ferahlatıcı bir mavi yayarken, sevdiğime söylediğim "İyi ki varsın" cümlesi ortamı sınırsızca bir sarıya dönüştürdü. Tabii arada ağzımdan kaçan "Keşke" veya "Asla" gibi karamsar kelimeler de dünyamı kısa süreliğine kasvetli bir griye boyadı.

Kıscası kelimelerimiz, hayatımızı renklendiren en güçlü fırçalarımızdır. Ben kendi dünyamı her zaman umut dolu, aydınlık renklere boyamak için kelimelerimi özenle seçmeye devam edeceğim.